

KONSPEKT LEKCJI HISTORII

Data: 19.10.2017 r.

Prowadząca: mgr Małgorzata Borowska

Klasa: 7 b

Temat: Powstanie listopadowe 1830-1831.

Treści zgodne z nową podstawą programową:

Uczeń: przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach (XX.3)

Cele lekcji:

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: noc listopadowa, dyktator, Rząd Narodowy, Reduta Wolska,
- określa czas wydarzeń: 29/30 XI 1830 r. – wybuch powstania listopadowego, 8 IX 1831 r. – zdobycie Warszawy przez Rosjan,
- omawia rolę postaci: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego, Ignacego Prądzyńskiego, Józefa Sowińskiego, Macieja Rybińskiego, Józefa Dwernickiego, Emilii Plater,
- podaje przyczyny i okoliczności wybuchu powstania listopadowego,
- przedstawia główne etapy powstania oraz jego przebieg poza granicami Królestwa Polskiego,
- wymienia miejsca najważniejszych starć Polaków z Rosjanami,
- określa mocne i słabe strony powstania oraz szanse i zagrożenia związane z jego wybuchem.

Forma pracy uczniów:

- praca indywidualna
- praca zbiorowa
- praca grupowa

Metody pracy:

- metoda aktywizująca – analiza SWOT,
- praca z tekstem podręcznika,
- elementy wykładu,
- praca z mapą,
- praca z tekstem źródłowym,
- praca z materiałem ilustracyjnym

Srodki dydaktyczne:

- podręcznik „Wczoraj i dziś 7” (s. 51–55),
- zeszyt ćwiczeń „Wczoraj i dziś 7” (s. 21),
- karta pracy „Powstanie listopadowe”.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie

Elementy OK.:

1. Cele sformułowane w języku ucznia:

- ✓ Będziecie potrafili wymienić przyczyny wybuchu powstania listopadowego
- ✓ Będziecie potrafili przedstawić przebieg powstania w Królestwie Polskim

2. NaCoBeZu:

- ✓ Przyczyny wybuchu powstania listopadowego
- ✓ Przebieg wojny polsko-rosyjskiej

3. Informacja zwrotna:

- ✓ Udzielana na bieżąco w formie ustnej, a w trakcie wykonywania pracy w grupie

4. Pytanie kluczowe: Dlaczego powstanie zakończyło się klęską?

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, podanie tematu lekcji.
2. W ramach wprowadzenia nauczyciel poleca uczniom przypomnieć, dlaczego w Królestwie Polskim działały legalna opozycja oraz tajne spiski i organizacje. Ochotnicy wyjaśniają także znaczenie pojęcia „konspiracja” oraz tłumaczą, czym było Sprzysiężenie Podchorążych.
3. Uczniowie zapoznają się z informacją dotyczącą najważniejszych wydarzeń, na które będą musieli zwrócić uwagę w trakcie lekcji („Na co będę zwracać uwagę”, podręcznik, s. 51).

Faza realizacyjna

1. Podczas krótkiego wykładu prowadzący przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego. Następnie uczniowie wykonują ćwiczenie 1. z karty pracy: ustalają, czy mieszkańcy Warszawy byli przygotowani na wybuch powstania i jak zareagowali na wezwanie do walki.

2. Nauczyciel omawia najważniejsze wydarzenia z pierwszych miesięcy narodowego zrywu. Zwraca uwagę na powołanie władz powstańczych, objęcie dyktatury przez Józefa Chłopickiego, detronizację cara i początek wojny z Rosją.

3. Uczniowie odtwarzają dalszy przebieg powstania w Królestwie Polskim – pod kierunkiem prowadzącego analizują mapę i tabelę ze s. 53 podręcznika.

Wymieniają w kolejności chronologicznej najważniejsze miejsca bitew i określają wyniki starć. Nauczyciel zwraca uwagę, że za zwycięstwami Polaków nie szła dalsza ofensywa, co pozwalało Rosjanom na przegrupowanie i uzupełnienie sił. Podkreśla zachowawczą taktykę polskich dowódców i ich niewiarę w możliwość pokonania Rosji.

4. Na podstawie infografiki ze s. 54 podręcznika uczniowie opisują przebieg obrony Warszawy. Rozważają wpływ tego wydarzenia na polską literaturę i malarstwo.

5. Prowadzący omawia działania powstańcze prowadzone poza granicami Królestwa Polskiego, z wyszczególnieniem walk toczonych na Litwie i Ukrainie oraz z podkreśleniem roli Józefa Dwernickiego i Emilii Plater.

6. Uczniowie wykorzystują zdobyte na lekcji informacje podczas dyskusji, w której wymieniają mocne i słabe strony powstania listopadowego oraz szanse i zagrożenia, jakie wiązały się z jego wybuchem. Zebrane wnioski zapisują w odpowiednich rubrykach tabeli z zadania 2. w karcie pracy (przykładowo uzupełniona tabela znajduje się w *Materiałach dla nauczyciela*).

Faza podsumowująca

Na zakończenie uczniowie wykonują zadanie 5. a) ze s. 21 zeszytu ćwiczeń – interpretują obraz Horace'a Verneta *Polski Prometeusz*.

Przykładowa analiza SWOT dotycząca zagadnienia „Powstanie listopadowe”

Powstanie listopadowe	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • żywotność idei niepodległościowej w społeczeństwie • wykorzystanie stałej armii Królestwa Polskiego i doświadczonej kadry oficerskiej • utworzenie niezależnego od Rosji Rządu Narodowego • przychylność zachodniej opinii publicznej, m.in. we Francji i w Belgii • udział ochotników z innych zaborów i krajów • znajomość terenu, na którym prowadzono walki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoczęcie powstania w nieodpowiednim momencie – tuż przed zimą i bez dokładnego przygotowania • brak zaangażowania chłopów • nieudane próby rokowań z carem • niewykorzystanie zwycięstw • brak zdecydowania i niewiara dowódców w możliwość ostatecznego zwycięstwa • brak poparcia ze strony władz mocarstw europejskich • przewaga liczebna armii rosyjskiej nad siłami powstańców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • uniknięcie spodziewanych represji wobec spiskowców • odzyskanie niepodległości Polski • przyłączenie do Królestwa Polskiego ziem zabranych • zdobycie nowych sojuszników w Europie • możliwość walki o wyzwolenie 	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja odrębności Królestwa Polskiego • represje wobec powstańców i ludności cywilnej • zaostrzenie polityki wobec Polaków we wszystkich zaborach • zniszczenia w kraju, zahamowanie rozwoju gospodarczego i kulturalnego

Erasmus+

pozostałych zaborów

Królestwa Polskiego

